

We zijn veel te pessimistisch over de oorlogskansen van Oekraïne

Door [Wim Groot](#) - 28 februari 2024
Geplaatst in [Oekraïne](#) - [Rusland](#)

Deze maand precies tien jaar geleden viel Rusland Oekraïne binnen en bezette het de Krim. Het gedesorganiseerde en gedemoraliseerde Oekraïense leger bood geen enkele weerstand. Twee maanden later vielen door Rusland gesteunde separatisten de provincies Donetsk en Loehansk binnen. Enkele maanden later mengden ook Russische troepen zich in de strijd. Slechts met behulp van door oligarchen opgezette militie wist het Oekraïense leger stand te houden. Oekraïne was toen nog nauwelijks opgewassen tegen Rusland.

De westerse landen reageerden geschokt, maar keken vooral toe en boden Oekraïne nauwelijks of geen hulp. De Amerikaanse president Barack Obama beschouwde het als een Europese aangelegenheid en de Duitse kanselier Angela Merkel en de Franse president François Hollande waren te angstig en te afhankelijk van Rusland om iets tegen Poetin te ondernemen.

Acht jaar later begon Rusland aan een grootscheepse invasie. Door een snelle verovering van Kyiv en het vermoorden van president Volodymyr Zelensky dacht Poetin de weg vrij te maken voor een terugkeer van Victor Janoekovitsj, die in 2014, volgens Poetin op onwettige wijze, was afgezet als president van Oekraïne.

Wat als de Russische verovering was gelukt?

Wat had het westen gedaan als de opzet van Poetin was gelukt? Waarschijnlijk waren de apologeten van Poetin in het westen er als de kippen bij geweest om te betogen dat Poetin hiertoe het volste recht

We zijn veel te pessimistisch over de oorlogskansen van Oekraïne

had. Hadden de VS niet hetzelfde gedaan in Irak en Afghanistan? Was Oekraïne niet een corrupt land waar veel mensen niets liever wilden dan bij Rusland horen? Als Poetins opzet was geslaagd, had het westen zijn oude vertrouwde toegeliefelijkheid en inschikkelijkheid tegenover Rusland getoond. En Poetin? Die had zich gesterkt gevoeld in zijn overtuiging dat het westen decadent was en de confrontatie schuwde en had zich opgemaakt voor de volgende stap in het herstel van het Sovjetrijk.

Het liep gelukkig anders. Na de eerste schokgolf van de invasie bleek dat het Russische leger minder goed en competent was dan gedacht. In sommige delen van Oekraïne, bijvoorbeeld rond Cherson, liet het Oekraïense leger zich overrompelen. Maar de verovering van het vliegveld Hostomel mislukte, president Zelensky vluchtte niet naar het buitenland en mede dankzij westerse wapens werd de Russische tankcolonne die op weg was naar Kyiv goeddeels vernietigd. De slagkracht van het Oekraïense leger was sinds 2014 een stuk groter geworden.

In de maanden daarna werden grote delen van eerder verloren gegaan terrein door het Oekraïense leger terugveroverd. In het westen ontstond de euforische gedachte dat de Russen snel verslagen zouden kunnen worden. De positie van de Russische dictator leek even te wankelen door de opstand van Jevgeni Prigozjin, leider van het huurlingenleger Wagner. Mede door gebrek aan modern westers materieel slaagde het Oekraïense leger er echter niet om het Russische leger te breken.

Tijdens de winter van 2022 groeven de Russen zich in. Het Oekraïense zomeroffensief van 2023 liep vast. Langzamerhand sloeg het optimisme in het westen om. Om de enorme verliezen aan materieel op te vangen, ging Rusland over op een oorlogseconomie en werd het Russische bedrijfsleven ingezet voor de oorlogsindustrie. Iran en Noord Korea leverden Rusland grote hoeveelheden drones, kanonnen en munitie. De westerse levering van oorlogsmaterieel en munitie droogde daarentegen op. Door gebrek aan munitie en materieel aan Oekraïense zijde konden de Russen opnieuw in de aanval gaan. Toen de opmars van het Oekraïense leger stokte, begon de westerse eensgezindheid scheuren te vertonen. De twijfel of Oekraïne in staat zou zijn het Russische leger te verdrijven sloeg toe.

Twee jaar na het begin van de grootschalige Russische invasie overheerst in het westen het pessimisme over de uitkomst van de oorlog. Dat is niet terecht. De afgelopen tien jaar zijn veel successen geboekt. De huidige tegenslagen, zoals het verlies van Avdiivka en het tekort aan wapens en munitie hoeven Oekraïne niet noodlottig te worden. De gevechtskracht van het Oekraïense leger is mede dankzij westers oorlogsmaterieel en training van soldaten sinds 2014 een stuk verbeterd. Oekraïne heeft nu een groot, modern en sterk leger dat – met voldoende materieel en munitie – is opgewassen tegen Rusland.

Het westen is nog altijd bang te escaleren

Het westen is ook minder bang voor Poetin geworden. De NAVO is versterkt. Finland, en binnenkort ook Zweden, is lid geworden van de NAVO. De Europese NAVO-landen hebben hun defensie-uitgaven verhoogd. Het besef dat Rusland een existentiële bedreiging voor Europa vormt, is langzaam ingedaald. In Duitsland heeft een *Zeitenwende* plaatsgevonden. Niet langer stuurt Duitsland alleen afgedankte helmen naar Oekraïne, maar ook artillerie, tanks en munitie. Het taboe op het leveren van

We zijn veel te pessimistisch over de oorlogskansen van Oekraïne

lange-afstand-artillerie, tanks en F16-vliegtuigen uit angst dat Poetin de oorlog zal escaleren, is verdwenen. Europa werkt aan de wederopbouw van de eigen oorlogsindustrie. Als de productiecapaciteit is vergroot, zal Oekraïne van meer wapens en munitie voorzien kunnen worden.

Is het genoeg? Nee. Sommige landen, zoals Frankrijk, zouden meer militaire steun moeten leveren. De voortdurende angst voor wat Poetin zal doen, belemmert nog altijd de tijdige levering van materieel waarmee Oekraïne het verschil kan maken op het slagveld. De westerse angst om te escaleren geeft Poetin een enorm voordeel in de strijd.

Als we vinden dat Rusland de oorlog niet mag winnen, dan moet Europa er ook alles aan doen om de Russische wil tot vechten te breken. Het Russische leger telt inmiddels al zo'n 350.000 doden en gewonden. Dat is meer dan de totale omvang van het invasieleger in 2022. Het Russische potentieel voor nieuw rekruten is groot, maar niet oneindig. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid voor het produceren van nieuwe wapens. Rusland is een arm land met een economie ter grootte van Spanje. Europa is vele malen rijker en moet in staat zijn Rusland in militaire productie te overtreffen. De Russische oorlogseconomie gaat ten koste van de toch al lage levensstandaard en jaagt de inflatie op. Dit zal vergroot de kans op sociale onrust in Rusland.

Het taboe om Russisch grondgebied te treffen met westerse wapens moet van tafel. De Russische bevolking steunt in overgrote meerderheid het misdadige regime van Poetin. Terwijl Oekraïners dagelijks in angst leven vanwege Russische luchtaanvallen, kunnen Russische burgers onbekommerd doen alsof er niets aan de hand is. Europa zou door het leveren van lange afstands-raketten Oekraïne in staat moeten stellen ook militaire doelen op Russisch grondgebied te raken.

Niet alleen in militair opzicht, ook politiek staat Oekraïne er beter voor dan twee jaar geleden. Wie had voor de Russische invasie gedacht dat Oekraïne een reëel vooruitzicht zou krijgen op EU-lidmaatschap? In Oekraïne is de aanpak van de corruptie versterkt en worden de eerste stappen gezet om aan de eisen van de EU te voldoen. De EU heeft voor miljarden euro's aan financiële, economische en sociale steun toegezegd.

Capitulatie is geen optie

Of Oekraïne zal zegevieren, hangt vooral af van de blijvende steun van het westen. Slaagt het westen, en vooral Europa erin om Oekraïne van voldoende wapens te voorzien? Hiervoor moet Europa haar wapenproductie snel vergroten en minder wapens en munitie naar andere landen exporteren. Op dit moment gaat 40 procent van de wapen- en munitieproductie naar landen buiten de EU, maar niet naar Oekraïne. Houdt de EU zich aan haar woord dat het Oekraïne helpt om aan de eisen van EU lidmaatschap te voldoen? Blijft de Europese wil om Poetin te verslaan overeind?

De Oekraïners weten dat er geen alternatief is dan door te vechten. Capitulatie voor de Russen zou een begin van onderdrukking en massamoord inluiden. Hoopgevend is dat ook in Europa het besef geworteld is geraakt dat er geen alternatief is voor het militair verslaan van Poetin. De uitkomst van de oorlog in Oekraïne ligt voor een belangrijk deel in westerse handen. We moeten volhouden.

WYNIA'S WEEK

We zijn veel te pessimistisch over de oorlogskansen van Oekraïne

Hoogleraar economie [Wim Groot](#) schrijft enkele keren per maand voor Wynia's Week, vaak over gezondheidszorg.

*De **donateurs vormen het fundament van Wynia's Week**. U maakt het mogelijk dat ons online magazine 104 keer per jaar verschijnt. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). **Alvast hartelijk dank!***